

Leingið barnsburðarfarloyvið til eitt ár!

Sunneva Mohr
mamma og námsfrøðingur

Sum mamma og námsfrøðingur meini eg, at barnsburðarfarloyvið eigur at verða longt til eitt ár, og foreldrini eiga sjálvi at gera av, hvussu tey býta farloyvistíðina.

– "Tú mást upp góði, tú skalt í vøggustovu." Eg rykki og skrykki í 8 mánaðar gamla sonin. Hann skilir sjálvsagt einki, gevur mær eitt bros

og vendir reyv. Eg taki hann upp, skifti á honum og royni at kroysta eitt sindur av greyti niður í hann. Hann dugir ikki serliga væl at eta og enn minni at drekka. Eg pakki hann væl inn, fari út í oysandi regnið við honum, fyri síðani at fara inn í kalda bilin.

Hóast tey eru fitt og professionel í vøggustovuni, kann eg ikki lata vera við at hugsa: "hann er alt ov lítil til hetta lívið. Tey kenna hann ikki. Duga tey at lesa hann av, tá hann er tystur, svangur, móður ella tá honum leingist? Hann liggur á gólvinum enn. Fara hini børnini at traðka á hann? Hann kannar enn "heimin" við munnum og bitur alt og øll, ið fara framvið. Fer hann at bita hini børnini? Eri sannførd um, at

børn hava best av at vera heima fyrsta árið. Høvdu vit bara havt móguleika at havt hann heima"

Orsøkirnar til at eg meini, at foreldrini eiga at vera heima hjá barninum fyrsta árið eru fleiri. Barnið mennist nógv fyrsta árið. Frá so gott sum einki at kunna og duga til árs gomul at samskifta við ljóði, andlitsbrøgdum og kropsmáli. Rulla sær, grulva, sita, spæla, eta og drekka. Tey flestu hava slept bróstinum ella fløskuni, og eru tí ikki eins bundin av at vera nær mammuni alt døgnið. Um eitt árs aldur reagera børn uppá sitt navn, siga einstøk orð, nøkur ganga framvið, og summi hava eisni slept sær. Tey eru farin at eta "vanligan" mat, ið eisini hefur við sær, at tey sova betur um náttina.

Samanumtikið eru tey betur fyri motoriskt at fara út í stóru verð ársgomul heldur enn 6-7 mánaðar gomul, ið føroyska skipanin leggur upp til.

Seinastu árinu eru tað eisini fleiri og fleiri serfrøðingar, ið meina, at børn undir tvey ára aldur ikki eiga at ansast av øðrum enn sínum foreldrum. Ein, ið ikki leggur fingrarnar ímillum í kjakinum, er psykologurin Ole Schouenborg. Við bókini "Velferdsslyngel" hevur hann aftur sett hol á kjakið í Danmark, nær eitt barn eigur at byrja á stovni. Hann meinar, at tað bert eru foreldrini, ið kunnu geva sínum børnum tann trygg-leika, ið hefur við sær, at tey fáa eitt gott sjálsvirði, ið er avgerðandi fyri menn-

ingina hjá barninum. Aðrir serfrøðingar vilja vera við, at barnið verður traumatiserað av skilnaðinum frá foreldrunum, og at stress-niveauið á stovni kann hava varandi mein á barnið.

Um børn ikki vera traumatiserað og fáa lívlangan skaða av at ganga í vøggustovu, so má eg ásanna, at tað stríður ímóti míni sannføring bæði sum mamma og námsfrøðingur at fara frá átta mánaðar gamla soninum hendan kalda vetrarmorgum í januar.

Orsøkin er, at eg veit, at lítli sonur okkara hefur tørv á tryggum og rólígun umhvørvi, umsorgan, nærleika og kærleika. At hava tey um seg, ið kenna hann og hansara tørv best. Hann hefur tørv á at kunna balla

seg aftur, um hann ikki hefur sovið væl um náttina. At fáa bróst frá mammuni, til hann ordiliga hefur lært at eta og drekka og onkran at styðja seg, til hann er komin at sita.

Til tykkum, ið sita við landsins leiðslu. Leingið barnsburðarfarloyvið og gerið tað móguligt hjá foreldrum at velja at vera heima hjá sínum børnum fyrsta árið. Hetta hevði uttan iva sæst aftur í burðartølunum, fólkatilflyting og ikki minst í nøgdsemiskontuni hjá føroysku familjuni.

Trý prosent lønarhækkan takk!

Teitur Vágadal
sjúkrarøktarfrøðislesandi

Uppsparingin er vorðin veruleiki og árligi prís-vøkstururin er enn til staðar. Ongar greiðar ábendingar eru um at prís-vøkstururin í samfelagnum fer at steðga. Framgongdin er spakulig og støðug í samfel-

aganum og er tað sjálvandi at fegnast um.

Avbjóðingin

Fakfeløg í Føroyum eru tó komin í eina nýggja avbjóðing: Hvussu skal framyvir samráðast komandi 15 árinu nú tá tvungna uppsparing skal útinast? Hvørji krøv skulu setast og hvussu skal tað samráðast? Og týðningarmiklast við hvønn? Tí at ein óvani hefur stungi seg upp í føroyska arbeidsmarknaðinum. Politikkara blanda seg og blanda seg alt ov nógv.

Játtarnarkarmar verða settir við, sum avmarka samráðingarmøguleikan á arbeidsmarknaðinum.

Seinastu tvey árinu hava

vit sæð semjur, sum ikki hava givið vøkstur samsvarandi inflationini í samfelaganum.

So har hava hesi fakfeløg fingið ein lønarniðurskurð. Og tað er ikki haldbart í longdini. Antin viknar støðan hjá arbeidsfólkunum ella koma bara størri krøv einaferð seinni, og tá móguliga eisini fleiri verkföll. Og verkfall er síðsta amboðið fakfeløg hava og vilja brúka.

Pensjón

15 % yvir 15 ár skal takast av lønini hjá arbeidstakarum. Hetta verður so sjálvsagt gott tá ein einaferð fer á pensjón, men tað skal eisini livast í núinum. Tað, ið politiska skipanin, óvitandi, hefur framt

við pensjónini er at seta eyka trýst á løntakarar og harvið á fakfeløgini. Peningurin til dagligu nýtsluna minskar árliga, meira fer til pensjónina. Og so stendur vali millum at stramma reimina ella at fáa meira í løn. Flestu løntakara í Føroyum hava nøkulunda sømdir, men eru tað ikki nøkur eyka hol á reimini eftir.

Danmark er enn einaferð dømt til at hava hægsta kostnaðarstöði í Europa, og prísirnir í Føroyum eru um 14 % hægri enn í Danmark. Og inflation er framvegis um eini 2 % árliga.

Áheitan til fakfeløg!

So mín áheitan til fakfeløg

í Føroyum er at tit mugu krevja 3% í lønarhækkan árliga.

Tað er ikki øll fakfeløg, ið vera rakt av hesum, men fyri tað liggur tað til fakfeløgini til at varðveita keypiorkuna og lívsgóðskuna hjá sínum limum. Landsins vald hefur so prógva seg ikki til at hava skil fyri tí.

3% lønarhækkan árliga má til fyri at dekkja pensjónina og inflationina.

Um tað ikki verður, fáa arbeidsfólk í Føroyum minni pening at liva við. Og livikostnaðurin er ikki lækkandi.

Henda áheitan er mest til fakfeløg við láglønarbólkum, tí at tey hava fingið ein

skattahækking á 12 % á pensjónina í einum høggi.

Ónda ringrásin

Og hava fólk minni pening at liva fyri, ja, so brúka tey ikki líka nógvan pening. Og so veksur BTÚ ikki líka nógv. Ei heldur hjálpir tað, at almenna alla tíðina skal spara sambært samgonguni, tí at tað almenna hefur eina sera stóra ávirkan á BTÚ.

Men hey, vit kunnu so fegnast um at samgongan vil geva politisku flokkunum meira pening til politiska upplýsing. Ella?

Ein heilsan til Kára hjá Stranda Jenny

Frá Sonju hjá Annelisu

Sonja A. Gaardlykke
Saltangará

Góði Kári, sum so mangir aðrir javnaldrar arbeiddi eg á Føroya besta arbeidsplassi, har Jølli (sum eg einferð helt

vera ein hundur, tí pápin var bóndi og hann Tummas bað meg koma at vitja Jølla) var leiðari. Sum tað var gott at koma á posthúsið í Saltangará tá, og man merkti harmoniini. Kanst tú ikki hjálpa mær nú, tú situr í løgtinginum?

Góði Kári!

Problemið er leið 440. Bussurin, sum koyrir av Toftum og inn í Skálabotn og aftur, nokk eisini sama problem-ið hinumegin fjørðin.

Eg búgvi jú í Saltangará eins og tú og Mona. Eigi fyra ommubørn í Havn. Tá eg havi

verið dadda, havi eg fyri tað mesta tikið leið 400 klokkan 10:50 úr Havn, og hefur hesin bussurin havt samband við Toftir. Soleiðis er ikki meira. Ein taxa av Skipaneskrossinum og heim til mín kostar 100 krónur. So túrurin verður so dýrur. Niklá, sum jú

eisini var postboð á Føroya besta arbeidsplassi, hefur koyrt síðani uppsøgnina og sigur, at hendan túrin, sum hevði samband við leið 400 til Klaksvíkar av Farstøðini klokkan 10:50 vóru sera, sera sera sjáldan ongi ferðafólk.

Hví hefur bussurin ikki

samband við Toftir hvørja ferð, so høvdu foreldur ikki verið noydd at koyra inn eftir teimum ungu, sum tey gera nú. Ella skúlanæmingarnir kundu spart pengar til bilin at hava á krossinum.